

Sygn. akt	III AUa 474/13
------------------	-----------------------

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **25 czerwca 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Ewa Madera
	Sędziowie:	SSA Bogumiła Burda (spr.) SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **25 czerwca 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **22 lutego 2013 r.** sygn. akt **IV U 1172/12**

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób , że oddala odwołanie

Sygn. akt III AUa 474/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z 22 maja 2012r. odmówił S. R. ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w art. 184 ustawy z dnia 27 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity

Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U Nr 8, poz. 43 ze zmianami), gdyż na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji skierowanym do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie S. R. domagał się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do świadczenia.

W bardzo obszernym uzasadnieniu odwołania podał, między innymi, że w ramach swoich podstawowych obowiązków wytwarzał kleje oraz produkty gumowe, o których mowa w Wykazie A Dziale IV pkt 18 oraz 21 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 7 lutego 1983r. (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zmianami). W ramach podstawowych czynności zajmował się głównie walcowaniem jako walcownik, rozdrabnianiem gumy, jej wulkanizowaniem oraz sporządzał masy i kleje, a więc zajmował stanowiska, o których mowa w Wykazie A Dziale IV ust. 18 pkt 2, 4, 6 i 10 w zakresie produkcji klejów oraz ust. 21 pkt 2, 7, 14, 18 i 19 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 4. Wskazał też, że organizacyjnie przypisany był do laboratorium, co znalazło odzwierciedlenie w nazwie stanowiska pracy „laborant”, jednakże wykonywane czynności miały charakter produkcyjny.

Wniósł o przeprowadzenie szeregu dowodów na okoliczność faktycznie wykonywanych czynności w trakcie zatrudnienia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 22 lutego 2013. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. w ten sposób, że przyznał S. R. prawo do emerytury od daty złożenia wniosku.

Zasądził też na jego rzecz od organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy dał podstawy do ustalenia, że skarżący pozostając w zatrudnieniu w Firmie (...) S.A., w okresach od 1 października 1979r. do 1 czerwca 1986r. i od 1 października 1988r. do 31 grudnia 1998r., a więc przez 16 lat i 11 miesięcy pracując w laboratorium przemysłowym na stanowiskach laboranta walcownika, laboranta operatora aparatury automatycznej i laboranta brakarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w Wykazie A Dział IV poz. 21 pkt 2 oraz w Dziale XIV poz. 24 Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. – w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, gdyż pomimo że pracował w laboratorium, to ze względu na rodzaj wykonywanej pracy faktycznie był zestawiaczem mieszanek i roztworów, które następnie, po wykonaniu w laboratorium próbek zwalniane były do produkcji.

W konsekwencji Sąd I instancji ustalił, że S. R. spełnił warunki w trybie art. 184 ustawy emerytalno – rentowej do nabycia prawa do emerytury, albowiem do dnia 1 stycznia 1999r. udowodnił wykonywanie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w warunkach szczególnych przez okres 16 lat i 11 miesięcy.

W podstawie prawnej Sąd powołał przepis art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją do Sądu Apelacyjnego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J., wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 184 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227)

przez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury w wyniku wadliwej kwalifikacji warunków pracy wykonywanej przez skarżącego jako pracy w warunkach szczególnych wymienionej w Dziale XIV, poz. 24 oraz Dziale IV załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U Nr 8, poz. 43 ze zmianami) wykonywanej na stanowisku laboranta w okresie od 1 października 1979r. do 1 czerwca 1986r. i od 1 października 1988r. do 31 grudnia 1998r. z tytułu zatrudnienia z Firmie (...) S.A.

Przywołując orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie dotyczące osób zatrudnionych na stanowiskach laborantów w Firmie (...) S.A. organ rentowy stwierdził, że osoby zatrudnione w Firmie (...) w laboratorium zajmującym się badaniem produktów, półproduktów i próbek surowcowych nie pracowały w warunkach szczególnych, niezależnie czy zajmowały stanowisko szeregowego pracownika – laboranta czy stanowisko kierownicze – kierownika laboratorium.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. jest całkowicie uzasadniona i jako taka zasługuje na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Okręgowego wydany bowiem został z zarzucanym mu naruszeniem przepisów prawa materialnego, a przede wszystkim art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227) przez błędne przyjęcie, że S. R. spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego.

Sprawa dotyczy uprawnień do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zasady nabywania uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach uregulowane zostały w art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227).

W myśl art. 32 ust. 1 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Zgodnie z ust. 2 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Te przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U Nr 8, poz. 43 ze zm.) raz przepisy resortowe wydane dla poszczególnych branż.

Okresami uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 1 pkt 1 rozporządzenia).

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w warunkach szczególnych nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki:

- osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

- ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat w przypadku mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

S. R. urodził się (...), stąd też jego ewentualne uprawnienia do świadczenia emerytalnego należało rozpatrywać w świetle uregulowań przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009r. Nr 153, poz. 1227).

W myśl powołanego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganych w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Wg. ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Jak wynika z akt rentowych i ustaleń Sądu I instancji wnioskodawca nie pozostaje w zatrudnieniu, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i udowodniła łączny okres składkowy i nieskładkowy na dzień 1 stycznia 1999r. przenoszący 25 lat.

Sporna okazała się kwestia zatrudnienia S. R. przez okres 15 lat w warunkach szczególnych.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca przez okres przenoszący 15 lat pracował w warunkach szczególnych i w związku z tym nabył prawo do emerytury.

Sąd Apelacyjny powziął poważne wątpliwości co do trafności ustaleń Sądu Okręgowego i zdecydował o uzupełnieniu postępowania dowodowego poprzez zasięgnięcie opinii biegłego sądowego – specjalisty w zakresie organizacji i zarządzania przemysłem – bezpieczeństwa i higieny pracy.

Uzyskana opinia oraz opinia uzupełniająca utwierdziły Sąd Apelacyjny w przekonaniu, że ustaleniom Sądu I instancji przeczy cały zebrany w sprawie i uzupełniony w postępowaniu apelacyjnym materiał dowodowy, który wbrew odmiennym twierdzeniom Sądu Okręgowego nie pozwalał na dokonanie zasadniczych dla rozstrzygnięcia ustaleń, że skarżący wykonywał prace w szczególnych warunkach przez okres ponad 15 lat. Przede wszystkim podkreślenia wymaga, że wyjątkowo obszerne i starannie sporządzone opinie, zawierające logiczne i poddające się ocenie uzasadnienie wniosków końcowych są w pełni wiarygodnym środkiem dowodowym w tej sprawie. Opinie zostały wydane po zapoznaniu się przez biegłego z całą dostępną dokumentacją przedstawioną przez pracodawcę i skarżącego, a także z zeznaniami wnioskodawcy i świadków (wiarygodność tych zeznań z uwagi na ich chaotyczność i lakoniczność jest niewielka), biegły odniósł się w opinii uzupełniającej do zarzutów i twierdzeń wnioskodawcy wyjaśniając charakter jego pracy i zakres obowiązków.

Z tego też względu Sąd Apelacyjny przyjął opinie za podstawę swoich ustaleń.

Zgromadzone w sprawie dokumenty i częściowo zeznania świadków pozwalają na ustalenie, że w przebiegu zatrudnienia od 3 listopada 1972r. w Firmie (...) S.A. D. zatrudniony był w laboratorium na stanowisku laboranta.

Poza sporem jest, że występując 10 listopada 2011r. z wnioskiem o emeryturę przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach:

- za okres od 1 października 1979r. do 1 czerwca 1986r. oraz od 1 października 1988r. do 31 grudnia 1998r.

w Firmie (...) Spółka Akcyjna w D., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku laboranta wymienią w Wykazie A Dziale XIV poz. 24 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987r.,

Organ rentowy w ramach przysługujących mu uprawnień w postępowaniu toczącym się na wniosek ubezpieczonego dokonał oceny przedstawionych dowodów i ostatecznie odmówił świadectwom pracy w szczególnych warunkach sporządzonym przez Firmę (...) S.A. w D. wiarygodności.

Sąd Apelacyjny stanowisko zajęte przez organ rentowy w pełni popiera i akceptuje.

Przede wszystkim Sąd apelacyjny zauważa, że organ rentowy nie jest bezwzględnie związany treścią przedkładanych świadectw pracy i może je w postępowaniu administracyjnym weryfikować.

Tak też uczynił w tym przypadku, a wyniki postępowania w pełni uprawniały Zakład Ubezpieczeń Społecznych do ustalenia, że wnioskodawca nie udowodnił wykonywania przez okres co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że jakkolwiek często z uwagi na poziom szkodliwości czy uciążliwości warunków pracy jest ona kwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach – rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki uprawniające do emerytury ustala się (zgodnie z art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach) na podstawie przepisów dotychczasowych. To zaś oznacza, że tylko i wyłącznie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą stanowić podstawę prawną emerytury.

W załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w Wykazie A w dziale XIV pkt 24 wymieniona jest kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz nadzór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (powtórzeniem tego jest zapis w Wykazie A Dział XIV poz. 24 pkt 1 stanowiącym załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 7 z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego).

Aby jednak zakwalifikować świadczoną pracę jako wskazany dozór inżynieryjno – techniczny, konieczne jest stwierdzenie, iż dozór ten był sprawowany nad pracownikami wykonującymi czynności wskazane w wykazie A – tj. nad pracownikami świadczącymi pracę w warunkach szczególnych.

Przedstawione przez wnioskodawcę świadectwa pracy stanowisk tych nie wymieniają, nie przywołują ich także w swych zeznaniach słuchani w sprawie świadkowie.

Poważne zastrzeżenia Sądu Apelacyjnego budzi także przypisanie przez Sąd I instancji pracy wykonywanej przez wnioskodawcę do Działu IV poz. 21 pkt 2 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego. W załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w Wykazie A Dział IV poz. 21 wymienione są prace przy produkcji i przetwórstwie wyrobów gumowych, ebonitowych oraz półproduktów i środków pomocniczych do tych produktów; produkcja sadzy. Wbrew odmiennym w tej kwestii ustaleniom Sądu I instancji z całą stanowczością należy stwierdzić, że wnioskodawca nie był zatrudniony bezpośrednio przy produkcji, a w laboratorium zakładowym.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że wnioskodawca nie wykonywał, pracując w Firmie (...) w D. na stanowisku laboranta, stale i w pełnym wymiarze prac wymienionych w Wykazie A Dział XIV pkt 24., jak również prac wymienionych w wykazie A Dział IV poz. 21.

Odmienne ustalenia Sądu Okręgowego są błędne i jako takie zaakceptowane być nie mogą, a zarzuty organu rentowego zasługują na uwzględnienie.

Konkludując należy stwierdzić, że apelacja organu rentowego była w pełni uzasadniona, stąd też Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji stosownie do art. 386 § 1 kpc.

ZARZĄDZENIE

(...)